



Cal Braquets o Braquests

Rajadell

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Feixes de Barquets. Valldòria, prop del barri de les Casetes.
Emplaçament Camí de les Casetes a Can Monfort. A uns 800 m del barri de les Casetes, passada la granja Masfred.
Alçada: 420

Coordenades:

Latitud: 41.72714
Longitud: 1.69336
UTM Est (X): 391325
UTM Nord (Y): 4620306

Classificació

Número de fitxa 08178 - 41
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVII-XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Esquerdes a les parets i una part de la casa està esfondrada. Entorn abandonat i en desús.
Protecció Legal
Observacions protecció: AEA. Catàleg bens protegits 2014 (num. 31) (cal Braquests)
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad: 08177A00800005
Autoria de la fitxa PEP 1993 (Jordi Piñero)/ OPC 2018-2020
Data de registre de la fitxa: dv., 01/06/2018 - 02:00

Descripció

Masia formada pel cos residencial, amb diversos edificis a banda i banda. El conjunt forma un clos tancat, amb un pati interior de dimensions molt petites.

La part residencial està formada per un edifici rectangular allargat amb façana al SE i un altre edifici al NE. El primer presenta planta baixa més un pis, amb coberta a doble vessant amb el carener paral·lel a la façana. L'aparell es de pedra irregular. Presenta una porta gran recentment construïda per a vehicles, de forma quadrada, que substitueix una porta anterior amb brancals de totxo i arc escarser de totxo, que encara era visible a les fotografies del PEP 1993. El segon edifici presenta façana a NE i està bastida en pedra, amb carreus molt ben escairats a finestres, portes i arcades. Les parets estan parcialment arrebossades de color ocre. Presenta planta baixa, pis i golfes, i una coberta a doble vessant amb el carener paral·lel a la façana. L'entrada principal de la casa seria a l'extrem est del conjunt, on coincideixen els dos edificis (potser donava al pati interior?). Aquesta part està parcialment enderrocada i es difícil d'interpretar. Actualment subsisteix un gran portal adovellat amb brancals de pedra de bona factura, parcialment enderrocats (amb brancals i dovelles per terra). La porta de fusta encara subsisteix tancada. A la part del conjunt que dona al NO hi ha una altra sector enderrocats.

La resta de dependències de treball són de dimensions força grans. Destaca la pallissa, adossada al conjunt per la part SO. Presenta una gran arcada amb grans dovelles de pedra, centrada a la meitat septentrional de la façana. La coberta a doble vessant, amb el carener perpendicular a la façana, està sustentada per una encavallada de fusta i pilastres de pedra de molt bona factura.

Com a construccions aïllades hi ha una cambra amb la premsa, un conjunt de tines, una bassa, un safareig, corral i un forn d'obra (fitxa 111). La casa, les tines i la pallissa envolten un gran pati o era.

Abans hi havia en total setze tines. Actualment se'n conserven catorze. Dues estan en una dependència adossada al costat de ponent de la casa. Les altres dotze formen una construcció típica de planta rectangular allargada amb cambres quadrades que contenen una tina cilíndrica (de 2 metres de diàmetre, unes 80 carregues).

A uns 100m. al N. hi ha les runes d'un petit edifici de planta quadrada, que ha perdut el sostre. Presenta una sola obertura i cap finestra, i estava cobert per una teulada a una sola vessant.

Observacions:

Figura al Catàleg de Masies i Cases Rurals 2014 (num. 11) (Cal Braquets). En el catàleg de bens protegits 2014 està fitxada com a Àrea d'Expectativa Arqueològica (num. 31, Can Braquets). Mas Braquets, per Molins (2020:242). En alguns mapes (ICGC), Can Barquets, com la casa Barquets que es troba a Vallformosa, també a Rajadell.

La masia està assentada sobre un petit promontori, en una zona de conreus. Anteriorment el camí, que ara transcorre al peu del pujol, passava pel costat de la casa i travessava l'era.

Es conserven les següents inscripcions gravades:

- Llinda de la finestra a la façana NE. En una sanefa emmarcada, hi ha una data, 17 a un costat, 5... a l'altra, i al mig l'anagrama IHS.

-Llinda del balcó a la façana NE. Es tracta d'una llegenda emmarcada en 4 línies: MAR/CELINO /BRAQUETS /1881

Segons el PEP 1993 també hi havia a la llinda de la porta de ponent la data gravada 1796. Actualment les dovelles de la porta estan caigudes, Desconeixem si la dovella amb la data es per terra.

Es conserva a l'entorn un corró de batre

Cal no confondre aquesta casa (Can Braquets o Braquets) amb una altra de nom semblant (Mas Barquets, fitxa 79). Però es dona la circumstància que hi ha davant la casa un senyal amb el nom "can Barquets", possiblement per error. En qualsevol cas, el cognom es el mateix i l'origen de les dues cases es comú.

Història

El topònim amb el que era coneguda la casa -Mas les Malloles- no és anterior al segle XVI. El mas ja existia quan el 1565 o 1575, i novament el 1579, la senyora del terme, Guiomar de Cruïlles, el cedeix a Joan Braquet amb la condició que l'ha de reedificar i viure en ell. Per tant, devia ser un dels masos abandonats i recolonitzats de nou al segle XVI. Es així com el mas se'n dirà el Braquet o Barquet o Braguet, tot i que una cita documental del mas de l'any 1623, encara duu el nom de lo mas Malloles. A partir de la segona meitat del segle XVIII, la casa es diu Braquets, amb una s final (popularment, també se li deia Barquets)

Segons Molins (2020: 242) el primer Braquet que trobem a Rajadell es Pere Braquet, un occità provinent de Cabanach, del bisbat de Comenja (Comenge). El 1560 es casa amb Antiga, filla dels amos de can Cortés. Els següent que ens apareix es Joan Braquet (no sabem la relació), en Joan Llarg, també occità i fill d'un Francesc Braquet, pagès, també de Cabanach. Es a aquest Joan a qui la Senyora del terme li estableix, com hem dit, el Mas Malloles.

Els Braquet (antigament Brequets) eren una de les nissagues occitanes més importants de Rajadell (amb diversos grups i branques familiars) que formaven part de la immigració francesa del segle XVI. L'esmentat Joan Braquet de les Malloles - casat amb Beneta- es distingia del Joan Braquets -casat amb Valentina- instal·lat al Carcoler (Mas Peric) per que a un li deien el Llarg i a l'altre el Xic (eren germans). El seu cosí Pere Braquet era habitant del Noguer. La casa anomenada Barquet (fitxa 79) (antigament el mas Molmell o Mulmell, Mulmello a la documentació), situada a Vallformosa, al SE del terme de Rajadell, al costat del Torrent de l'Infern o Riu Formós, també pertany a la mateixa nissaga. Tindria l'origen en un pubill del Mas Barquets. Els Braquets també es van establir al Carcoler (El Peric) i coneixem altres Braquets fent de mosso a can Torra i de vidrier al Forn. Altres Braquets es van instal·lar a la Semsada de Baix i al Coll.

El 1573 l'esmentat Joan Braquet, el primer a instal·lar-se al mas, es casa amb Beneta Vall. A partir d'aquí Molins (2020:242-47) ens detalla tota la seva descendència així com els censos que pagaven al castell, els inventaris dels seus béns, els seus negocis, els seus deutes i altres detalls. Els següents hereus són: Benet, fill (no primogènit) de Joan (mort el 1641); Valentí, fill de l'anterior; Manuel, germà de l'anterior (mort el 1668); Isidre, fill de l'anterior (mort el 1700); Valentí fill, de l'anterior; Valentí fill, de l'anterior (mort el 1772); Joan Pau, fill de l'anterior (mort el 1801); Isidre, fill de l'anterior (mort el 1846); i Isidre, fill de l'anterior. Aquest, Isidre Braquets Muntaner, va veure com es revaloritzaven els seus terrenys de l'actual barri de l'Estació, quan es va contruir l'Estació de tren (vers el 1856) i ells va vendre a la companyia els terrenys de l'estació i les vies. El va succeir el seu primogènit Marcel·lí, que es va casar, primer, amb Francesca Servitja de Vallformosa, i després amb una filla de Parcerissas. Aquesta va ser una bona època per a l'economia de Braquets, que, igual que la resta de propietaris del poble, es va beneficiar dels alts preus del vi. La producció de les vinyes del mas era important, com en dona testimoni la filera de dotze tines dels parcers que hi ha a l'era, a més de les dues que són dins de la masia. La prosperitat econòmica fomenta les obres i millores a mitjans i a finals del segle XVIII al mas, com demostren les dates gravades en llindes i finestres. La prova més visible és la llinda de la finestra de la cara nord que du inscrita el nom de l'amo Marcelino Braquets i la data 1881, poc abans de la crisi de la fil·loxera. Una altra mostra del benestar de la casa és el fet que el 1868 tenien a Braquets tres minyones per fer la feina domèstica.

A conseqüència de la crisi de la fil·loxera, l'economia del mas i de la família va entrar en fallida, que les vendes de terrenys que va fer en Marcel·lí al barri de l'Estació no ca aturar. Ofegat pels deutes, el cas del Marcel·lí va arribar al jutjat, que va decretar l'embargament de totes les propietats del Braquets i va forçar la venda judicial a favor de l'amo de Can Morros, el principal dels creditors. El 27 de desembre de 1895 les finques Braquets i la Censada van ser adjudicades al Morros. A partir d'aquest moment, la casa és habitada per masovers del Morros (família Boladeras fins 1971). Uns nous masovers (família Garrigasait) van ocupar la casa als anys 70. I després va quedar deshabitada, fet que explica l'estat de ruïna actual.

Bibliografia

RAFAT, Francesc (1982). Demografia de Rajadell al segle XVI. A Miscel·lània d'Estudis bagencs, num. 2. Manresa. pp 123-134

RAFAT (1982). "Masies del terme de Rajadell"

MOLINS, Ernest (2020). Cases i Masos de Rajadell (I). Ajuntament de Rajadell. Pp 242-47

